

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Velgørenhed - men mest ved juletid

Henriksen, Lars Skov

Published in:
Nordjyske Stiftstidende

Publication date:
2018

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Henriksen, L. S. (2018). Velgørenhed - men mest ved juletid. *Nordjyske Stiftstidende*, 11.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Velgørenhed - men mest ved juletid

Af Lars Skov Henriksen
perspektiv@nordjyske.dk

Det sker som regel i løbet af december, nogle år endda flere gange. En journalist fra et dagblad ringer og beder om en kommentar til danskernes frivillige engagement i forbindelse med julen. Anledningen er oftest en historie om at folk står i kø for at hjælpe den ene eller den anden organisation med at uddele julehjælp eller give en hånd med juleaften.

Er danskerne gode til "velgørende arbejde"? - vil journalisten typisk vide. Jeg må som regel skuffe den stakkel, der har trukket det forudsigelige lod ved redaktionens morgenmøde. Vi ved efterhånden temmelig meget om danskernes frivillige indsatser i almindelighed - men når det gælder juleaften, så er det nok bedre at spørge organisationerne end os forskere. Alligevel er det et interessant spørgsmål. Og mangel på viden skal ikke være en forhindring for at spekulere.

For det første er der sprogbru- gen. Velgørende arbejde. Vi har jo altid haft det som en del af det danske sprog, men i velfærds- statens epoke som oftest lagt en vis distance ind.

Det minder for meget om almis- ser og fattighjælp, som vi i vores kollektive fortælling for længst har lagt bag os. Det hører til en fjern filantropisk fortid, eller en helt anden samfundsmodel, hvor 'charity' og velgørhedsarrangementer bruges af dem, der har for meget, til at demonstrere deres overskud og altruisme, mens dem, der har for lidt, forventes at vise taknemmelig- hed. Det passer ikke ret godt ind i vores samfundskontrakt, hvor vi i højere grad udveksler rettigheder med pligten til at arbejde.

Alligevel har velgørenhed og filantropi i stigende grad sneget sig ind i vores sprog. Jeg vil gætte på, det afspejler en mere generel tilbøjelighed til at lægge vægt på den enkelte eget ansvar frem for fællesskabets ansvar. Både når det gælder om at klare sig i kampen om en plads på fx arbejdsmarkedet, og når det gælder det personlige ansvar for at hjælpe dem, der ikke fik en plads.

Udstiller modsætningerne

Julen sætter tingene på spidsen, som min klumme-fælle Lena Bentsen allerede har sagt det på denne plads. Julen udstiller modsætningen mellem på den ene side overfloden af materielle goder, og på den anden side nøden for gruppen af fattige, som vokser i takt med uligheden og stramningerne af dagpenge og kontanthjælp.

I en situation hvor nøden bliver mere synlig, og hvor det personlige ansvar betones, bliver svaret, at hver enkelt af os må gøre mere. Godt hjulpet på vej af den dårlige samvittighed over at vi til hverdag måske har for lidt tid, så kan julen

Det er fint, at vi vil hjælpe til jul, men måske skulle vi hjælpe mere resten af året.

Foto: Tim Marshall/Unsplash

være den anledning, hvor flere stiller op for at give en hånd med. Det antydes nemlig som regel også af organisationerne, at køen af frivillige er knap så lang på andre tider af året. Tendensen til at ville gøre noget aktivt på egen hånd er også tydelig i de mange Facebook grupper og lignende, der popper op i denne tid med tilbud om julehjælp i form af selskab, gaver, mad og meget mere.

Men er det en god ide med al den frivillige hjælp, hvor folk springer til en enkelt aften eller selv begynder at samle ind til den ene eller den anden sag på nettet? På den ene side er den frivillige indsats en helt afgørende ressource for samfundet. Organisationerne er afhængige af de villige, og den enorme indsats ville ikke være mulig uden.

Det frivillige engagement er også en afgørende drivkraft for forandringer. Indignationen over at nogen har for lidt, skærper bevidstheden i offentligheden og viser nogle gange vej til nye løsninger.

Men der er også vildskud. Når der samles mere legetøj ind, end der er brug for, eller når de frivillige tilbud er ved at falde over hinandens ben i iveren efter at komme til. Jeg tror mange af de nye initiativer - måske især dem på de sociale medier - er gode til at mobilisere, mens koordination og køligt overblik ikke er deres stærke side.

Et skridt tilbage
Nogle gange kan det være en god ide at træde et skridt tilbage i stedet for et frem. Fx ved at overlade indsamlingen af penge eller andet til de organisationer, der faktisk har forstand på det og kan koordinere indsatsen, så pengene ikke spildes.

Et skridt tilbage

Nogle gange kan det være en god ide at træde et skridt tilbage i stedet for et frem. Fx ved at overlade indsamlingen af penge eller andet til de organisationer, der faktisk har forstand på det og kan koordinere indsatsen, så pengene ikke spildes.

Lars Skov Henriksen, professor, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde. Har forsket i og formidlet om frivilligt arbejde, frivillige organisationer og andre fællesskaber i det civile samfund siden ansættelsen på AAU i 1992. Bor i Aalborg med hustru, tre voksne børn på 22, 32 og 36 og et barnebarn på syv.

Man kunne også overveje om det var bedre at støtte en organisation med et fast årligt beløb eller en frivillig indsats, sådan på gammeldags kontinuerlig facon, hen over året, og på de steder og tidspunkter hvor organisationen har brug for det.

Hvis det er indignationen, der driver værket, kunne man lige frem overveje, om man bedre gavnede den sag, man er optaget af ved at støtte eller melde sig ind i en interesseorganisation eller måske endda et politisk parti. Julen er jo hjerternes fest, og vi har brug for varmen i vores små og store fællesskaber. Sådan skal det være på denne tid af året. Men glem ikke at køligheden også har sine kvaliteter.

Glædelig jul!

FAKTA

KLUMMEPANELET

■ På denne plads skriver på skift:

■ **Anders Petersen**, der er lektor på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på AAU og blandt andet forsker i socialteori.

■ **Birgitte Nielsen**, der er direktør i DGI Nordjylland og tidligere souschef på Aabybro Efterskole.

■ **Lena Bentsen**, der er korskærspræst og blandt andet har sin faste gang i Aalborg.

■ **Jannik Riis**, der er lærer på privatskolen "Lyngbjerggårdskolen" i Godthåb ved Aalborg. Supervisor og talent-træner i FC Thy. Ideudvikler på fodboldkonceptet, Technica Fodbold.

■ **Thomas Thyrring Engsig**, der er docent i forskningsprogrammet udsathed og chanceulighed på UCN og forsker blandt andet i inklusion, udsathed og chanceulighed i folkeskolen.

■ **Olav Storm Johannsen**, der er leder af Ranum Efterskole med et fællesskab bestående af 460 unge mennesker.

■ **Lars Skov Henriksen**, der er professor på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på AAU og blandt andet forsker i frivillighed.

